

Ö?retmen Adaylar? ?çin Çevre Konular?na Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmen Adaylar? ?çin Çevre Konular?na Yönelik Tutum Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26923>

Özet

Ö?retmen Adaylar? ?çin Çevre Konular?na Yönelik Tutum Ölçe?i (TOAD), Esra Saraç ve A. Kan tarafından 2015 y?l?nda geli?tirilmifitir. Ölçek, ö?retmen adaylar?nın çevre konular?na, çevre e?itimine ve sürdürülebilirlik ilkelerine kar?? sahip olduklar? tutum düzeylerini bilimsel yöntemlerle ölçmek amacıyla tasarlanmifitir. Geli?tirme çal??mas? sonucunda, ölçe?in 3 alt boyuttan ve toplam 20 maddeden olu?tu?u belirlenmifitir. Yap?lan psikometrik analizler (Do?rulay?c? Faktör Analizi ve Güvenirlik testleri), ölçe?in yüksek düzeyde geçerli ve güvenilir oldu?unu ortaya koymufitur.

Anahtar Kelimeler

Çevre tutumu, ö?retmen adaylar?, çevre konular?, tutum ölçe?i, geli?tirme ölçe?i, çevre e?itimi, psikometri.

Yazarlar

Esra Saraç, A. Kan

Amaç

Bu ölçek, ö?retmen adaylar?nın çevre konular?na yönelik tutumlar?n? ölçmek üzere geli?tirilmifitir. Temel amaç, e?itim fakültelerinde ö?renim gören gelece?in ö?retmenlerinin çevre bilinci ve çevre e?itimine olan duygusal ve davran??sal e?ilimlerini nicel verilerle ortaya koymaktır. Ölçek, özellikle ö?retmen yeti?tirme programlar?nın çevreye duyarlı bireyler yeti?tirme hedefine ne ölçüde ula?t??n? de?erlendirmek için kullan?labilir.

Ölçek, ö?retmen adaylar?nın çevre sorunlar?na kar?? duyarlılıklar?n?, bu konular? ö?renmeye ve gelecekteki ö?rencilerine ö?retmeye yönelik motivasyonlar?n? belirlemeyi hedefler. Elde edilen veriler, çevre e?itimi müfredat?nın güçlü ve zayıf yönlerini tespit etmek ve bu alanda iyile?tirmeler yapmak için kritik bir zemin olu?turmaktadır.

Yapı

Ölçek, çevre konular?na yönelik tutumu üç temel faktör veya alt boyut altında yapılandırmaktadır. Bu üç boyut, ö?retmen adaylar?nın çevre ile ilgili bilişsel, duyuşsal ve davran??sal e?ilimlerini kapsamaktadır. Ölçek, toplam 20 maddeden olu?maktadır ve bu maddeler, tutumun farklı veçhelerini temsil etmektedir:

Çevre Konular?n? Ö?renmeye ve Ö?retmeye Yönelik Olumlu Duygular: Bireyin çevre

konular?na kar?? hissetti?i ilgi, merak ve ö?renme/ö?retme iste?i gibi pozitif duygusal tepkileri içerir.

Çevre Konular?n? Ö?renmeye ve Ö?retmeye Yönelik Olumsuz Duygular: Çevre konular?n?n karma??k, s?k?c? veya ö?renilmesi zor oldu?una dair inançlar ile bu konulara kar?? hissedilen isteksizlik gibi negatif duygusal tepkileri ölçer.

Çevre Konular?na Yönelik Aktif Etkinlikler: Bireyin çevre bilincini art?rmak veya çevre sorunlar?na çözüm bulmak amac?yla gösterdi?i somut davran??lar ve eyleme geçme e?ilimleridir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak titizlikle incelenmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in belirlenen üç faktörlü yap?s?n?n teorik modeli do?rulad???n? göstermektedir. Modelin veri setine uyumu, çe?itli uyum indeksleri arac?l???yla de?erlendirilmi? ve yüksek uyum de?erleri elde edilmi?tir:

?statistiksel Uyum De?erleri: Ki-kare de?eri ($\chi^2=329.72$) ve serbestlik derecesi (SD=167) oran?n?n kabul edilebilir s?n?rlarda oldu?u görülmü?tür.

RMSEA (Yakla??k Hata Karekökü Ortalamas?): .056 olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, modelin mükemmel uyum s?n?rlar? içerisinde oldu?unu gösterir.

Di?er Uyum ?ndeksleri: GFI (?yilik Uyum ?ndeksi) .90, AGFI (Düzeltilmi? ?yilik Uyum ?ndeksi) .88, NFI (Normla?t?r?lm?? Uyum ?ndeksi) .96, NNFI (Normla?t?r?lmam?? Uyum ?ndeksi) .97, CFI (Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi) .98 ve IFI (Art?ml? Uyum ?ndeksi) .98 olarak rapor edilmi?tir.

Bu indeks de?erlerinin tümü, ölçe?in faktör yap?s?n?n sa?lam oldu?unu ve ölçmeyi amaçlad??? psikolojik yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, iç tutarlıl?k ve zamana kar?? kararlıl?k olmak üzere iki temel yöntemle incelenmi?tir. Elde edilen sonuçlar, ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

?ç tutarlıl?k güvenilirlik katsay?s? olan Cronbach-Alfa de?eri .743 olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, psikometride kabul edilebilir s?n?rlar?n üzerinde olup, ölçek maddelerinin birbirleriyle yüksek oranda tutarlı oldu?unu ve ayn? yap?y? ölçtü?ünü ifade etmektedir. Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? kararlıl???n? test etmek amac?yla uygulanan test-tekrar test güvenilirlik katsay?s? ise .859 gibi oldukça yüksek bir de?erde bulunmu?tur. Bu sonuç, ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda dahi tutarlı sonuçlar üretebildi?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde, madde havuzunun oluşturulmasının ardından faktör yapısının belirlenmesi için analizler yapılmıştır. Nihai olarak 20 maddeden oluşan ölçeğin, teorik beklentilerle uyumlu olarak üç alt boyutta toplandığı doğrulanmıştır. Faktör Analizi (DFA) ile teyit edilmiştir. DFA sonuçları, modelin serbestlik derecesi ve uyum indeksleri açısından güçlü bir yapısal geçerliliğe sahip olduğunu göstermiştir. Bu üç faktörlü yapı, çevre tutumunun duygusal ve davranışsal bileşenlerini net bir şekilde ayrıştırmaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme Ölçeği

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Anket Tipi)

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Öğretmen Adaylar?

Yaş Grubu: Genç Yetkinlik (Genellikle üniversite öğrencisi popülasyonu)

Popülasyon Detayları: Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören lisans öğrencileri.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanılmıştır. Derecelendirme, 1= hiç katılmıyorum ile 5= tamamen katılıyorum arasında değişmektedir.

Anahtar Kelimeler

Çevre tutumu, öğretmen yetiştirme, psikometrik özellikler, DFA, Cronbach-Alfa, sürdürülebilirlik, çevre bilinci.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: sarac.esra@hotmail.com (Sorumlu Yazar Esra Saraç)

İletişim Adresi: Sorumlu Yazar: Esra Saraç

Çizimler, Ücretler ve Test Yayınları

Ölçek, Saraç ve Kan tarafından 2015 yılında geliştirilmiş ve yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik

ve araştırmaya amaçlı olarak kullanılmak üzere sorumlu yazar Esra Saraç ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Makalenin orijinal tam metnine aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: jret.org

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ogretmen-adaylari-icin-cevre-konularina-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Saraç, E. ve Kan, A. (2015). Öğretmen adaylar? için çevre konularına yönelik tutum ölçeği geliştirme geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 142-150.

Öğretmen Adaylar? için Çevre Konularına Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

Ölçek 3 alt boyut ve 20 maddeden oluşmaktadır. Her bir alt boyut, bir örnek madde ile aşağıda sunulmuştur:

Çevre Konularına Öğrenmeye ve Öğretmeye Yönelik Olumlu Duygular: "Çevre ile ilgili konular çok ilgimi çeker."

Çevre Konularına Öğrenmeye ve Öğretmeye Yönelik Olumsuz Duygular: "Çevre konularındaki kavramlar öğrenmenin zor olduğunu düşünürüm."

Çevre Konularına Yönelik Aktif Etkinlikler: "Çevre konularıyla ilgili videoları izlerim."